

Rēzeknes teātrī «Joriks» pirmizrādi piedzīvos izrāde jauniešiem «Nākotnes lēmējas»

No kreisās: dramaturgs Jānis Golubovs, aktrise Sofija Smirnova un režisors Roberts Dauburs.

Inga Kaļva-Miņina foto

Mirkļis no izrādes radošā procesa

Foto no Rēzeknes teātra «Joriks» arhīva

Inga Kaļva-Miņina

10. janvārī plkst. 18.00 Rēzeknes teātrī «Joriks» pirmizrādi piedzīvos režisora Roberta Daubura izrāde «Nākotnes lēmējas». Piecas Rēzeknes jaunietes – Anastasija Železnikova, Sofija Smirnova, Aleksandra Jakovļeva, Elīna Zeltiņa un Madara Zeltiņa – ļaus ielūkoties savos pieredzes stāstos, caur kuriem viņu acīm tiek portretēta Rēzekne un Latvija.

Izrāde ir īpaša ar to, ka no skatuves par jauniešiem aktuālām tēmām runās jaunieši. Nekas nav iestudēts speciāli izrādei, viss norisināsies dabiski, atklājot to, kas patiešām svarīgs Rēzeknes jaunajai paaudzei. Bieži mēdz teikt, ka ir svarīgi ieklausīties jauniešu viedoklī, tad nu šī izrāde ir labs veids parudzīties uz sev it kā zināmām lietām un notikumiem no jaunu cilvēku skatpunkta. (Jāpiebilst, ka izrādes, kuru mērķauditorija ir jaunieši, nemaz tik bieži neparādās uz Rēzeknes teātra skatuves, turklāt jauniešiem vecumā no 12 līdz 17 gadiem, uzrādot personu apliecinošu dokumentu, biļetes cena būs krietni lētāka, proti, 3 eiro.)

Lai noskaidrotu, kā tapa izrāde «Nākotnes lēmējas», devos uz Rēzeknes teātri «Joriks», lai parunātos ar izrādes režisoru Robertu Dauburu, dramaturgu Jāni Golubovu un vienu no jaunietēm, kuru redzēsīm uz skatuves, Sofiju Smirnovu. (Jāpiebilst, ka uz skatuves kopā ar Rēzeknes jaunietēm spēlēs arī profesionāls aktieris Jurijs Djakonovs.)

Radošās komandas Latgales saknes

Dramaturgs JĀNIS GOLUBOVŠ šobrīd Latvijas Kultūras akadēmijā studē studiju programmas «Drāmas un teksta studijas» 3. kursā. Kā viņš atzīst, tad studēt dramaturģiju nebija apzināta izvēle, bet izvēlētais radošais ceļš priecē. Jāņa dzimtā pilsēta ir Ludza, kur dzīvo viņa vecāki un vecvecāki, tādēļ arī Latgalē sanāk bieži pabūt.

Režisors ROBERTS DAUBURS ir no Ķekavas, un arī viņam, izrādās, ir saistība ar Latgali: «Mana vecmāmiņa ir no Rēzeknes. Te mācījās par skolotāju un līdz 50. gadiem arī strādāja par latviešu valodas skolotāju. Iepazinās ar manu vectēvu, kuru arī sauc Roberts, un viņi pārcēlās dzīvot uz Baldoni. Esmu izaudzis Ķekavā, pabeidzu Ķekavas vidusskolu.» Roberts atklāj, ka, lai gan viņam paveicies basketbols, saprātis, ka tomēr basketbolists nebūs. «Pirms 12. klases sākuma vasarā strādāju pie tēta par galdnieka palīgu Šveicē. Sēdēju un skatījos kalnos, un iedomājos – varētu būt režisors. Bet man nebija pieredzes šajā jomā, biju redzējis kādas divas izrādes,» stāsta Roberts, piebilstot, ka 12. klases Žetonu vakars, kurā varēja apliecināt savas režisora spējas, pamudinājis ideju pārvērst īstenībā. «Četrus gadus studēju Latvijas Kultūras akadēmijā režisoru kursā pie Māras Ķimles un Elmāra Seņkova. Tagad gatavojos studēt Prāgā teātra režijas maģistra studiju programmā. Veidojot savu darbu portfolio, saskaitīju, ka izrādē «Nākotnes lēmējas» būs desmitā, ko esmu iestudējis,» Roberts atklāj zīmīgo faktu.

SOFIJA SMIRNOVA mācās Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzijas 10. klasē. Uzzinājusi par iespēju piedalīties šajā projektā, viņa nolēma izmēģināt savus spēkus. Šī viņai ir pirmā nopietnā pieredze uz skatuves.

Izrādes materiāls tapa darba procesā

«Izrāde tapa organiski. Vēlējāmies, lai izrāde neatspoguļo mūsu priekšstatus par pilsētu, bet gan lai par Rēzekni runā cilvēki no Rēzeknes. Jānim bija ideja, ka tie varētu būt jaunieši, nevis profesionāli aktieri. Tā nu viss raiti un organiski salikās kopā. Izdomājām konceptu, daudz laika pavadījām, domājot par metodiku, kā mēs strādāsim. Mums bija svarīgi, ka izrādē iesaistītās meitenes arī kļūst par māksliniecēm un ir tādā pašā statusā kā mēs,» par izrādes «Nākotnes lēmējas» tapšanu stāsta tās režisors Roberts Dauburs.

Dramaturgs Jānis Golubovs atklāj, ka izrādes materiāls tapa darba procesā. «Mēs jaunietēm uzdevām uzdevumu katrai izplānot savu ekskursiju pa Rēzekni, parādot mums piecas, viņuprāt, pilsētas visskaitākās vietas. Paralēli mēs ar viņām sarunājāmies, iepazīstot jaunietes un labāk saprotot viņu emocijas, pārdomas par dzīvi. Bija svarīgi radīt situācijas, lai meitenes dalās ar saviem stāstiem. Tas bija nozīmīgs posms radošajā procesā, viena daļa, kā tapa izrādes galamateriāls. Tāpat veidojām improvizācijas, no kurām daudz detaļu ielikām izrādē,» stāsta Jānis.

Roberts turpina, uzsverot jauniešu lielo ieguldījumu izrādes tapšanas laikā: «Jā, mums bija ekskursijas un intervijas, tāpat pēc visiem saviem ikdienas darbiem jaunietes nāca uz teātri, lai piedalītos kopīgās nodarbībās, kurās radās viņu dabiskā un pašu atrastā skatuviskā eksistence – kā viņas uz skatuves darbojas, kā dzīvo telpā, kā veido šo telpu. Tas bija ļoti iepriecinošs process. Var teikt, ka galaizrādi jaunietes pašas jau izveidojušas. Mēs tikai izveidojām konkrētu skatuves kompozīciju, bet kopumā var teikt, ka jaunietes visu pašas īstenoja.»

Izrāde – godīga un jauneklīgi vitāla

«Skatuviskais stāsts kopumā ir par migrāciju un iekšzemes migrāciju, kā tas atainojas jauniešu izjūtās, cik ļoti tas viņas satrauc,» saka Roberts. Kādēļ izrādi būtu vērts apmeklēt jauniešiem un arī pieaugušajiem? «Tā ir radoša izrāde, jo mēs esam ieguldījušas savas idejas. Pieaugušie var paskatīties, lai saprastu, kā jaunieši domā, savukārt jaunieši – lai paskatītos, kā citi jaunieši uzvedas, kāds ir viņu skatījums uz apkārt notiekošajiem procesiem,» saka Sofija. Kā, jaunietesprāt, pietrūkst Rēzeknē, lai jauniešiem būtu piepildītāka dzīve? Sofija atbild, ka Rēzeknē vajadzētu tirdzniecības centru, klubu jauniešiem, kur varētu saturīgi un interesanti pavadīt laiku, un vēl viņa gribētu, lai pilsētā kādā vietā būtu ierīkots atrakciju laukums.

Izrāde, kurā jaunieši runā par jauniešiem aktuālām tēmām, solās būt dzīvīga un dabiski patiesa. Bet vai ir viegli veidot izrādi jauniešiem, to jautāja dramaturgam un režisoram, kuri arī paši ir jauni cilvēki. «Man patīk strādāt ar jauniešiem. Svarīgi ir veidot tādus darbus, kurus tu pats gribētu skatīties,» saka Jānis. Arī Roberts uzskata, ka, veidojot izrādi jauniešiem, svarīgi, lai tā patiktu pašam, kā arī, protams, jāņem vērā mērķauditorijas vecumposma īpatnības.

«Šajā projektā svarīgi ir tas, ka vairāk nekā puse komandas ir jaunieši. Jaunietes šo izrādi arī izveidoja, un mēs uzticējāmies, ka viņas zina, par ko jārunā ar jauniešiem,» saka Roberts. «Kāpēc uz izrādi būtu jānāk jauniešiem? Viņi uz skatuves redzēs vēl citus jaunus cilvēkus, sapratīs, ka nav vieni un ka arī citi jaunieši izdzīvo līdzīgas situācijas. Mēģinājumos atsevišķos brīžos varēja just, ka jaunietes pašas ierauga, ka tā nav tikai viena jaunieša problēma. Var teikt, ka izrāde ir savā ziņā kā terapeitisks materiāls, kas liks aizdomāties skatītājiem. Esmu pārliecināts, ka redzētais uz skatuves rezonēs ar katru skatītāju, tikai citādāk.»

Ģans Roberts, gan Jānis teic, ka Rēzekne, viņuprāt, ir jauka pilsēta. Turklāt šobrīd, veidojot izrādi, kā viņi paši smejas, pilsētas ielās redzot tikai jauniešus. Visi trīs sarunu biedri atzīst, ka ar nepacietību gaida pirmizrādi, kas būs jau nākamajā nedēļā – 10. janvārī. «Nevaru sagaidīt pirmizrādi. Būs ļoti interesanti redzēt, kāds galarezultāts izveidojies. Ceru, ka būs jau dzirdīgi,» saka dramaturgs Jānis Golubovs. «Man, jau braucot uz Rēzekni, bija sajūta, ka taps kaut kas labs – īsts, ļoti godīgs, jauneklīgi vitāls. Starp citu, man patīk mēģinājumi, jo mums ir izveidojusies ļoti laba komunikācija. Savukārt pirmizrāde ir saldais ēdiens,» saka režisors Roberts Dauburs.

Par izrādi «Nākotnes lēmējas»

Mēs dzīvojam laikā, kad «karš» kļuvis par ikdienišķu vārdu. Demokrātiskās vērtības tiek apšaubītas visā pasaulē. Preču cenas pieaug nemītīgi. Un vēl kaudze ar drūmām un nogurdinošām problēmām, kas aug savā sarežģītībā un apjomos, kuru rezultātā tiek veicināta cilvēku došanās labākas dzīves meklējumos uz ārzemēm, kā arī iekšzemes emigrācija, kad cilvēki pārvācas uz Rīgu vai Pierīgu. Līdz ar to rodas jautājumi – vai melnā svītra uzņēmusi neatgriezenisku trajektoriju? Un kā tieši nākotne izskatīsies šeit – Latvijā? Vai vispār nākotnē tāda Latvija vēl pastāvēs? Un, ja atbilde ir jā, vai tādas pilsētas kā Rēzekne tajā eksistēs?

Lai uzdotu jautājumus un meklētu atbildes par šīm eksistenciālajām valstiska un globāla mēroga problēmām, izrādes radošā komanda ir apvienojusies ar jaunietēm no Rēzeknes teātra studijas «Joriks», kopā izveidojot izrādi, kurā caur viņu individuālajiem pieredzes stāstiem Rēzekne un Latvija tiks portretēta viņu acīm. Varēs ielūkoties jauniešu ikdienas dzīvēs ar visām no tā izrietošajām sekām, priekiem, bēdām, uzvarām, zaudējumiem, sapņiem, vilšanos, cerībām. No tā radusies dažādu impulsu kolāža, kas dod telpu minējumiem un pārdomām par to, kas mūs varētu sagaidīt nākotnē.

Radošā komanda: režisors Roberts Dauburs, dramaturgs Jānis Golubovs, māksliniece Marta Madara Grantiņa, komponists Tomass Ančs, aktieri – Jurijs Djakonovs, Anastasija Železnikova, Sofija Smirnova, Aleksandra Jakovļeva, Elīna Zeltiņa un Madara Zeltiņa.

Izrāde – latviešu valodā (izrādē izskan arī angļu, poļu un krievu valoda). Izrādes apmeklētāju ieteicamais vecums: 12+; izrādes ilgums: 1 h 30 min; biļetes cena: 3 eiro (jauniešiem vecumā no 12 līdz 17 gadiem, uzrādot personu apliecinošu dokumentu) un 7 eiro.

Izrāde tapusi, pateicoties Bristish Council Latvia, Valsts kultūrkapitāla fondam un Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai. Biļetes var iegādāties Rēzeknes Nacionālo biedrību kultūras nama kasē (Atbrīvošanas alejā 97), www.apmekle.lv vai www.bilesuparadize.lv, informē Rēzeknes teātra «Joriks» mārketinga speciāliste Elīna Zujāne. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Rēzeknes teātri «Joriks» pirmizrādi piedzīvos izrāde jauniešiem «Nākotnes lēmējas» saturu atbild SIA «Vietēja»».

MAF
Mediju atbalsta fonds